

Струка (назив): Економија, право и трговина; Туризам и угоститељство		
Занимање (назив): Пословно-правни техничар, угоститељски техничар, туристички техничар, кулинарски техничар;		
Предмет (назив): ИСТОРИЈА		
Опис (предмета): Општеобразовни		
Модул (наслов): Општа историја и историја српског народа		
Датум:	Шифра:	Редни број:
Сврха		
<ul style="list-style-type: none"> - да се ученици упознају са основним токовима опште и националне историје, значајним идејама, процесима, појавама, догађајима и личностима; - да се код ученика развија осјећај родољубља, посебно осјећај љубави према слободарским традицијама српског народа и вриједностима српског културног наслеђа. 		
Специјални захтјеви / Предуслови		
Основно знање, вјештине и ставови стечени у претходном образовању.		
Циљеви		
<ul style="list-style-type: none"> - стицање хуманистичког образовања и развијање историјске свијести; - разумијевање историјског простора и времена, историјских догађаја, појава и процеса и улоге истакнутих личности; - развијање индивидуалног и националног идентитета; - стицање и проширивање знања, развијање вјештина и формирање ставова неопходних за разумијевање савременог свијета; - унапријеђивање функционалних вјештина и компетенција неопходних за живот у савременом друштву (истраживачких вјештина, критичког и креативног мишљења, способности изражавања и образлагања сопствених ставова, разумијевања мултикултуралности, развијање толеранције и културе аргументованог дијалога); - оспособљавање за дјелотворно коришћење информационо-комуникационих технологија; - развијање свијести о потреби сталног усавршавања и свијести о важности његовања културно-историјске баштине. 		
Теме		

1. Савремено доба (од почетка Другог свјетског рата до краја Хладног рата)
2. Српски народ у југословенској држави (1918–1991)
3. Република Српска, Босна и Херцеговина и простор бивше Југославије на крају XX и почетку XXI вијека

Теме (предложени наставни садржаји)	Исходи учења			Смјернице за наставнике
	Знања	Вјештине	Личне компетенције	
	Ученик је способан да:			
САВРЕМЕНО ДОБА (од почетка Другог свјетског рата до краја Хладног рата) - Други свјетски рат (1939–1945): узроци, главни токови и посљедице - Хладни рат - Слом социјализма у Европи - Свијет на крају XX и почетку XXI вијека - Привредни, друштвени, научни, технолошки и културни развој.	- наведе зараћене стране (савезе) и најважније државе тих страна; - тумачи кључне појмове (геноцид, холокауст, тотални рат, муњевити рат, квислинг и фолксдојчер); - препозна карактеристике свакодневног живота у окупираној Европи; - опише главне фазе рата и најважније битке; - покаже на карти најважнија ратишта, ратне операције и логоре смрти; - именује најважније државнике и војсковође; - наброји најзначајније логоре у Европи; - тумачи кључне	- поткријепи аргументима тезу о одговорности Њемачке за рат; - упореди величину ратног напора (број и ударну моћ војске, број жртава и процјену ратне штете) СССР-а са ратним напором других савезничких сила; - просуђују карактер и посљедице рата; - објасни узроке и посљедице холокауста; - упореди по сличностима и разликама два свјетска рата; - наведе и објасни најважније одлуке савезничких конференција (Москва, Техеран, Јалта, Потсдам); - покаже на карти	- унаприједи знања о прошлости; - развија одговоран однос према културно-историјском наслеђу; - развија способност да на основу различитих историјских извора реконструише и процјењује историјске догађаје по важности и даје свој критички став о тим догађајима; - разумије историјске коријене савремених политичких и друштвених промјена; - развија љубав за национални идентитет повезан са смислом за поштовање различитости; - унапређује позитиван став према промјенама и иновацијама; - изграђује способност реаговања на друштвено неприхватљиво понашање; - његује способност вредновања подвига и личног херојства; - афирмише спремност да превазиђе стереотипе и	Наставницима се препоручује да што више користе историјске изворе и литературу, као и корисне сајтове на интернету. То се односи на све наставне теме и наставне садржаје. Такође, методичко-дидактичке препоруке су да се што мање користи фронтални облик рада, те да се примјењује активно учење, интерактивна настава, рад у групама, као и да се подстиче самосталност рада и креативност ученика. - припремити одговарајуће географске и историјске карте; - припремити и показати фотографије Другог свјетског рата, Хитлера, Мусолинија, Стаљина, Черчила, Рузвелта, Жукова, Ајзенхауера; - припремити и показати видео записе из Другог свјетског рата (посебно кадрове опустошених градова Хирошима и Нагасакија након атомског разарања 1945); - припремити текст <i>Атлантске повеље</i> из 1941, прочитати и анализирати њене дијелове; - припремити текст <i>Повеље Уједињених нација</i> из 1945, прочитати и анализирати њене дијелове; - припремити и показати видео записе из Хладног рата; - припремити текст говора Мартина Лутера Кинга <i>Ја имам сан</i> из 1963, прочитати (или пустити видео запис са преводом) и анализирати његове

	<p>појмове (Запад, Исток, суперсиле; Хладни рат, деколонизација, неоколонијализам, потрошачко друштво, апартхејд, глобализација);</p> <ul style="list-style-type: none"> - опише промјене у свакодневном животу; - објасни пораст животног стандарда са промјенама у свакодневном животу; - даје критички став о свакодневном животу на Западу, Истоку и Трећем свијету у вријеме Хладног рата. 	<p>најважније фронтове, ратне операције и логоре смрти;</p> <ul style="list-style-type: none"> - покаже на карти просторе регионалних ратова и криза; - објасни узроке и посљедице слома социјализма у Европи; - анализира улогу и значај Европске уније; - поткријепи аргументима основна обиљежја свијета у посљедњој деценији XX и првој деценији XXI вијека; - процијени значај великих достигнућа у областима науке и технике. 	<p>предрасуде;</p> <ul style="list-style-type: none"> - подстиче способност разликовања чињеница од тумачења; - његује способност поштовања људских права и једнакости као основе за солидарност и одговорност; - развија критички однос према информацијама које објављују масовни медији; - развија одговорност за укључивање у процес доношења одлука. 	<p>дијелове;</p> <ul style="list-style-type: none"> - за рјешавање аналитичких и истраживачких задатака, ученицима препоручити употребу корисних сајтова на интернету (ови задаци се могу радити у току наставе или се могу задати за рад код куће).
<p>СРПСКИ НАРОД У ЈУГОСЛОВЕНСКОЈ ДРЖАВИ (1918–1991)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Краљевина Срба, Хрвата и Словенаца (1918–1929) - Краљевина Југославија (1929–1941) - Друштво, привреда и култура југословенске краљевине - Слом Југославије у 	<ul style="list-style-type: none"> - објасни политичке прилике у којима је донесен Видовдански устав; - опише одлике централистичке и федералистичке концепције уређења државе; - наведе узроке и посљедице личног режима краља Александра I Карађорђевића; 	<ul style="list-style-type: none"> - анализира социјалну, вјерску и националну структуру становништва југословенске државе на основу резултата пописа становништва 1921. и 1931. године; - упореди по сличностима и разликама најважније политичке странке у Краљевини СХС; 		<ul style="list-style-type: none"> - припремити географску карту Југославије, као и одговарајуће историјске карте и показати на картама: <ol style="list-style-type: none"> 1. административно-територијалну подјелу Краљевине Југославије из 1929, 2. окупаторску подјелу Југославије 1941, 3. мапу геноцида над Србима у НДХ, са најзначајнијим стратиштима и логорима, 4. мјеста највећих битака, 5. административно-територијалну подјелу социјалистичке Југославије. <ul style="list-style-type: none"> - припремити и показати фотографије: краља Александра I Карађорђевића, кнеза Павла Карађорђевића, Милана Стојадиновића, Стјепана

<p>Априлском рату 1941. и његове посљедице</p> <ul style="list-style-type: none"> - Независна Држава Хрватска и њена политика геноцида над Србима, Јеврејима и Ромима (1941-1945) - Антифашистички покрети отпора у Југославији (1941–1945) - Карактер и посљедице рата у Југославији - Југославија послје Другог свјетског рата: учвршћивање комунистичке власти по совјетском моделу (1945-1948) - Вријеме преображаја (1948-1974) - Вријеме кризе (1974-1991) - Привредни, друштвени и културни развој социјалистичке Југославије 	<ul style="list-style-type: none"> - наброји унутрашње непријатеље Краљевине Југославије који су радили на њеном рушењу; - објасни међународни положај југословенске државе; - именује најважније личности политичког, културног, научног и вјерског живота; - прикупи и представи податке о наслеђу југословенске краљевине у свом завичају; - објасни узроке и посљедице слома Југославије у Априлском рату; - анализира и утврђује узроке формирања НДХ; - објасни и поткрепљује аргументима узроке и посљедице геноцида над Србима у НДХ (1941-1945); - опише холокауст (геноцид над Јеврејима) и геноцид над Ромима у НДХ; - наброји најзначајније логоре и стратишта у НДХ; 	<ul style="list-style-type: none"> - критички процијени историјску улогу краља Александра I Карађорђевића; - анализира, на основу извора, најважније одредбе Споразума Цветковић–Мачек; - упореди по сличностима и разликама аграрно (традиционално) и индустријско (модерно) друштво; - поткрепљује аргументима тезе за и против војног пуча од 27. марта 1941; - анализира допринос српског народа и Југославије побједи Антифашистичке коалиције; - критички процјењује политике великих сила према Југославији; - истражи акцију Диане Будисављевић и њен значај; - опише завршне борбе за ослобођење Југославије; - изабере примјере окупаторског и квислиншког терора у Југославији; 		<p>Радића, Владка Мачека, Анте Павелића, Драгољуба Михаиловића, Милана Недића, Јосипа Броза Тита и Николаја Велимировића.</p> <ul style="list-style-type: none"> - припремити текст Устава Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца 28. јуна 1921. (Видовдански устав), прочитати и анализирати чланове: 1, 3, 5 и 15. - припремити текст Прокламације краља Александра 6. јануара 1929, прочитати и анализирати његове дијелове; - припремити текст Закона о називу и подјели Краљевине на управна подручја 3. октобра 1929, прочитати и анализирати његове дијелове; - припремити текст Октоисаног устава 3. септембра 1931, прочитати и анализирати чланове: 1, 2, 29 и 116; - припремити текст Споразума Цветковић – Мачек 23. августа 1939, прочитати и анализирати његове дијелове; - припремити текст запажања британског премијера Винстона Черчила о 27. марту 1941. у Југославији, прочитати и анализирати његове дијелове; - припремити текст Хитлерове одлуке о уништењу Југославије као државе 27. марта 1941, прочитати и анализирати његове дијелове; - припремити текст прогласа о успостављању НДХ 10. априла 1941, прочитати и анализирати његове дијелове; - припремити текст Законске одредбе за обрану народа и државе 17. априла 1941, прочитати и анализирати његове дијелове; - припремити текст Законске одредбе о забрани ћирилице 25. априла 1941, прочитати је и анализирати; - припремити текст Министарске наредбе о називу „грчко-источне вјере” 18. јула 1941, прочитати га и анализирати;
---	--	---	--	---

	<ul style="list-style-type: none"> - упореди по сличностима и разликама циљеве и стратегије борбе партизанског и четничког покрета; - наведе најзначајније ратне операције на југословенском ратишту; - покаже на карти мјеста и просторе најважнијих ратних збивања; - именује најистакнутије личности, мушкарце и жене, у рату на простору окупиране Југославије; - наведе најистакнутије ставараоце на пољу умјетности; - истражи и представи податке о ратним збивањима и свакодневном животу у свом завичају током рата; - наведе главне друштвене, политичке, економске и културне одлике периода 1945-1948. у Југославији; - опише узроке и посљедице сукоба 	<ul style="list-style-type: none"> - критички анализира фотографије из Другог свјетског рата; - указује на политику обрачуна комунистичке власти са идеолошким неистомишљеницима; - анализира југословенску политику несврстаности у контексту међународних односа у Европи и свијету; - повеже кризе социјалистичке Југославије са процесом њене децентрализације и дезинтеграције; - анализира историјску улогу Јосипа Броза Тита; - упореди различите аспекте друштва и издвоји примјере који репрезентују друштвену, привредну и политичку кризу у осамдесетим годинама XX вијека; - објасни посљедице индустријализације Југославије; - опише промјене у положају жена у 		<ul style="list-style-type: none"> - припремити текстове говора које су одржали Миле Будак и Виктор Гутић, у којима позивају на уништење Срба, прочитати их и анализирати; - припремити текст одлука Другог засједања АВНОЈ-а 29. и 30. новембра 1943, прочитати и анализирати њихове дијелове; - припремити текст писма Јосипа Броза Тита упућеног Стаљину 5. јула 1944, прочитати и анализирати његове дијелове; - припремити текст Устава ФНРЈ из 1946, прочитати и анализирати чланове: 1, 2, 6 и 9. - припремити текст Слободана Јовановића о Јосипу Брозу Титу из 1954, прочитати и анализирати његове дијелове; - припремити текст Устава СФРЈ из 1974, прочитати и анализирати чланове: 1, 2 и 3. - припремити и показати државна знамења (заставе и грбове) Краљевине СХС/Југославије, социјалистичке Југославије и њених република, као и текст државних химни; - припремити и показати неке од фотографија из југословенске државе од 1918. до 1991, а посебно из периода од 1941. до 1945; - за рјешавање аналитичких и истраживачких задатака, ученицима препоручити употребу корисних сајтова на интернету (ови задаци се могу радити у току наставе или се могу задати за рад код куће).
--	---	---	--	--

	<p>Југославије са СССР-ом 1948. године;</p> <ul style="list-style-type: none"> - наброји правце масовних миграција становништва; - објасни положај вјерских заједница; - наведе најважнија достигнућа у областима привреде, школства, здравства, науке, културе и спорта; - препозна примјере насљеђа социјалистичког периода у свом завичају. 	<p>друштву;</p> <ul style="list-style-type: none"> - препозна промјене у свакодневном животу становника градова и села. 		
<p>РЕПУБЛИКА СРПСКА, БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА И ПРОСТОР БИВШЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ НА КРАЈУ XX И ПОЧЕТКУ XXI ВИЈЕКА</p> <ul style="list-style-type: none"> - Пропаст Југославије. Ратови за југословенско насљеђе - Србија и Црна Гора на крају XX и почетку XXI вијека - Грађански рат у Босни и Херцеговини (1992–1995). Стварање Републике 	<ul style="list-style-type: none"> - опише унутрашње и спољне узроке пропасти Југославије; - процијени основне чињенице о пропасти Југославије; - наведе узроке, главне токове и посљедице грађанског рата у БиХ; - наброји најважније датуме и догађаје у стварању Републике Српске; - наведе најзначајније личности у стварању Републике Српске; - објасни улогу Војске Републике Српске у 	<ul style="list-style-type: none"> - критички процијени представе о Србима у иностраном јавном мњењу у вријеме ратова за југословенско насљеђе; - издвоји главне фазе у развоју Србије и Црне Горе на крају XX и почетку XXI вијека; - анализира промјене броја и положаја Срба изван Србије и Републике Српске после 1991. године; - критички анализира улогу Хашког 		<ul style="list-style-type: none"> - припремити географске карте Југославије и Босне и Херцеговине; - припремити и показати карту Републике Српске Крајине; - припремити и показати карту Републике Српске уочи 1995; - припремити и показати карту Босне и Херцеговине по Дејтонском споразуму 1995; - припремити и показати фотографије: Слободана Милошевића, Фрање Туђмана, Алије Изетбеговића, Радована Караџића и Ратка Младића. - припремити текст <i>Исламске декларације</i> Алије Изетбеговића, прочитати и анализирати његове дијелове; - припремити текст Одлуке о оснивању Скупштине српског народа у Босни и Херцеговини 24. октобра 1991, прочитати и анализирати његове дијелове;

<p>Српске</p> <ul style="list-style-type: none"> - Република Српска у дејтонској Босни и Херцеговини 	<p>стварању Републике Српске;</p> <ul style="list-style-type: none"> - наброји корпусе Војске Републике Српске; - издвоји главне фазе у развоју Републике Српске и дејтонске Босне и Херцеговине послје 1995; - препозна и дефинише циљеве три националне политике у БиХ; - истражи и представи податке о најважнијим збивањима завичајне историје у вријеме Републике Српске. 	<p>трибунала;</p> <ul style="list-style-type: none"> - упореди по сличностима и разликама свакодневни живот почетком XXI вијека са свакодневним животом у доба социјализма; - истражи положај жена у Републици Српској. 	<p>- припремити текст Декларације о проглашењу Републике српског народа Босне и Херцеговине 9. јануара 1992, прочитати и анализирати његове дијелове;</p> <p>- припремити текст Устава Српске Републике Босне и Херцеговине 28. фебруара 1992, прочитати и анализирати чланове: 1, 2, 3, 5, 6, 7, 8 и 9;</p> <p>- припремити текст Одлуке о формирању Војске Републике Српске 12. маја 1992, прочитати и анализирати његове дијелове;</p> <p>- припремити текст Анекса IV Дејтонског споразума – Устава Босне и Херцеговине 21. новембра 1995, прочитати и анализирати чланове: 3, 4, 5 и 6.</p> <p>- припремити текст Милорада Екмечића о Републици Српској, прочитати и анализирати његове дијелове;</p> <p>- припремити и показати знамења (заставе и грбове) СР Југославије, Србије, Црне Горе, Хрватске, Републике Српске Крајине, Босне и Херцеговине и Републике Српске, као и текстове химни Србије и Републике Српске;</p> <p>- припремити и показати неке од фотографија из Одбрамбено-отаџбинског рата 1992–1995. и НАТО агресије на СР Југославију 1999;</p> <p>- за рјешавање аналитичких и истраживачких задатака, ученицима препоручити употребу корисних сајтова на интернету (ови задаци се могу радити у току наставе или се могу задати за рад код куће).</p>
---	--	---	--

Интеграција

- Српски језик
- Географија
- Православна вјеронаука
- Култура религија
- Информатика

Извори и литература

- Добрила Ђукановић, Милија Марјановић, *Историја за 2. разред средњих стручних школа за занимање пословно-правни техничар, туристички техничар и угоститељско-кулинарски техничар*, ЗУНС, Источно Сарајево
- Гедис Џон Луис, *Хладни рат. Ми данас знамо*, Београд 2003.
- Гелер Михаел и Некрич Александар, *Утопија на власти. Историја Совјетског савеза*, Подгорица 2002.
- Guskova Jelena, *Istorija jugoslovenske krize 1990–2000*, I–II, Beograd 2003.
- Димић Љубодраг, *Историја српске државности*, III, Србија у Југославији, Нови Сад 2001.
- Димић Љубодраг, *Културна политика Краљевине Југославије 1918–1941*, I–III, Београд 1997.
- *Документа о геноциду над Србима у Босни и Херцеговини од априла до августа 1941.* (приредио Здравко Антонић), Бања Лука – Српско Сарајево 2001.
- Ђурић Мишина Вељко, *Голгота Српске православне цркве 1941–1945*, Београд 1997.
- Екмечић Милорад, *Историјске и стратешке основе Републике Српске*, Република Српска – петнаест година постојања и развоја, Бања Лука 2007, 37–61.
- Екмечић Милорад, *Дуго кретање између клања и орања: историја Срба у новом веку 1492–1992*, Београд 2007.
- Екмечић Милорад, *Срби на историјском раскршћу*, Београд 1999.
- *Енциклопедија Републике Српске*, 1, Бања Лука 2017.
- *Енциклопедија Републике Српске*, 2, Бања Лука 2018.
- *Историја Русије* (приредили Дмитриј Оболенски и Роберт Оти), Београд 2003.
- *Историјски атлас* (главни редактор Милош Благојевић), Београд 2011.
- *Jugoslavija 1918–1988: tematska zbirka dokumenata* (priredili Branko Petranović i Momčilo Zečević), Beograd 1988.
- Kalvokorezi Piter i Vint Gaj, *Totalni rat*, Beograd 1987.
- *Косово и Метохија у великоалбанским плановима 1878–2000.* (група аутора), Београд 2001.
- Мирковић Јован, *Злочини над Србима у Независној Држави Хрватској: фотомонографија*, Београд 2014.
- Николић Коста, *Историја Равногорског покрета 1941–1945*, I–III, Београд 1999.
- *Нова историја српског народа* (приредио Душан Т. Батаковић), Београд 2000.
- Petranović Branko, *Istorija Jugoslavije 1918–1988*, I–III, Beograd 1988.
- Petranović Branko, *Srbija u Drugom svetskom ratu 1939–1945*, Beograd 1992.
- *Република Српска у Одбрамбено-отаџбинском рату* (група аутора), Бања Лука 2018.
- Робертс Џон, *Европа 1880–1945*, Београд 2002.
- Слијепчевић Ђоко, *Историја Српске православне цркве*, I–III, Београд 2002.
- *Srbi u Nezavisnoj Državi Hrvatskoj: izabrana dokumenta* (priredili Nikola Živković i Petar Kačavenda), Beograd 1998.
- Hobsbaum Erik, *Doba ekstrema. Istorija kratkog dvadesetog veka 1914–1991*, Beograd 2002.

Оцјењивање

Оцјењивање се врши у складу са Законом о средњем образовању и васпитању и Правилником о оцјењивању ученика у настави и полагању испита у средњој школи. О техникама и критеријима оцјењивања ученике треба упознати на почетку изучавања модула.